

УКРАЇНА

(19) UA (11) 31538 (13) A

(51) 6 C21B13/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ВІДНОВЛЕННЯ МЕТАЛУ ІЗ РОЗПЛАВЛЕНИХ ОКИСЛІВ

(21) 98094985

(22) 23.09.1998

(24) 15.12.2000

(33) UA

(46) 15.12.2000, Бюл. № 7, 2000 р.

(72) Неклеса Анатолій Тимофійович

(73) Неклеса Анатолій Тимофійович

(57) Спосіб відновлення металу із розплавлених окислів, який включає часткове відновлення окис-

лів в твердій фазі, його подальше плавлення і до-
відновлення металу із розплаву боковою продув-
кою вуглеводневоскладовим відновлювальним
плазмовим струменем, **відрізняється** тим, що піс-
ля зародження рідинного шлаку в розплав вдува-
ють разом з плазмою сажистий піровуглець в кіль-
кості 15-25% від сумарної маси шихти і плазмо-
створюючого газу, при цьому процес ведуть до по-
вного відновлення металу із розплаву.

Винахід відноситься до способів прямого отри-
мання рідинних металів і може бути використаний
в чорній металургії при виробництві феросплавів
на основі марганцю.

Відомий спосіб відновлення окислів металів в
плазмовому реакторі, який містить в собі поперед-
ньо відновлену роздрібнену рудну сировину, зва-
жену в газовому потоці, подальше довідновлення,
накопичення вуглецю і плавлення в зоні плазмо-
вих дуг, причому попереднє відновлення прово-
дять до 50-70% в вихровому потоці відхідних із
плазмового реактору газів, які потім повертають і
подають в зону дугового розряду поміж шлакоме-
талевим розплавом і безперервно поновлюваль-
ним електродом, утвореним шаром коксу, при цьо-
му температуру газів, які подають в вихровий по-
тік, регулюють в межах 700°-1000°С (А.с. СРСР
№ 1007439, кл. C21B13/00, заявл. 15.07.1981).

Недоліком даного способу є низька продуктив-
ність процесу і високі енергозатрати.

Найбільш близьким до пропонованого винахо-
ду по технічній суті та досягаемому результату
(прототип) є спосіб відновлення металу із розплав-
лених окислів, який містить в собі часткове віднов-
лення окислів металів в твердій фазі, його подаль-
ше плавлення і довідновлення металу із розплаву
боковою продувкою розплаву відновлювальним
плазмовим струменем, при цьому продувку роз-
плаву проводять поперемінно плазмовим струме-
нем та вуглеводневоскладовим відновлювальним
струменем, причому продувку плазмовим струме-
нем здійснюють впродовж часу установлення тем-
ператури розплаву, перевищуючу температуру йо-
го плавлення на 150-250°С, а продувку вуглевод-
невоскладовим струменем впродовж часу устано-
влення температури розплаву на 30-60°С вище
його температури плавлення, при цьому витрати

відновлювача під час продувки збільшують в 3-
10 разів (А.с. СРСР № 1492713, кл. C21B13/00, за-
явл. 30.07.1987).

Однак цей спосіб не дозволяє ефективно ре-
гулювати тепломасообмін в реакційній зоні, що не-
гативно відбивається на якості виплавляемого
металу.

В основу винаходу поставлене завдання ство-
рення способу відновлення металу із розплавле-
них окислів, в якому в вуглеводневій плазмі в ка-
налі плазмотрону утворюють сажистий піровугле-
ць і вдувають його разом з плазмою в розплав в
кількості 15-25% від сумарної маси шихти і плаз-
мостворюючого газу, чим забезпечується інтенси-
фікація тепломасообмінних процесів і за рахунок
цього підвищується якість виплавляемого металу і
знижуються питомі витрати енергоносіїв.

Поставленне завдання вирішується тим, що в
способі відновлення металу із розплавлених окис-
лів, який містить в собі часткове відновлення окис-
лів металів в твердій фазі, його подальше плав-
лення і довідновлення металу із розплаву продув-
кою вуглеводневоскладовим відновлювальним
плазмовим струменем, згідно винаходу, після за-
родження рідинного шлаку в розплав вдувають ра-
зом із плазмою сажистий піровуглець кількістю 15-
25% від сумарної маси шихти і плазмостворюючо-
го газу, при цьому процес ведуть до повного від-
новлення металу.

Генерація високошвидкісного і високотемпе-
ратурного плазмового струменя здійснюється шля-
хом подачі плазмостворюючого газу в плазмотрон.
При цьому в плазмотроні протікає реакція піролізу
вуглеводню природного газу з утворенням тонко-
дисперсного сажистого вуглецю і водню.

Плазмовий спосіб виробництва феромарганцю
дозволяє одержувати матеріали з покращеними і

(19) UA (11) 31538 (13) A

особовими властивостями, інтенсифікувати технологічний процес металургійного виробництва, зберегти високі техніко-економічні показники на основі використання бідної і рудопереробної сировини.

Процес відновлення металу із розплавлених окислів проводять в відновлювальному реакторі на плазмовій установці. Після розігрівання відновлювального реактора до робочої температури в нього завантажують шихтові, наприклад, марганецьскладові матеріали. В плазмотрон, розміщений в нижній частині печі, подають плазмостворюючий газ - суміш природного газу і кисню (повітря) в об'ємному відношенні 0,08-0,12 і підпалюють електричну дугу. Вихідний із плазмотрону з великою швидкістю плазмовий струмінь підводиться безпосередньо в шар шихти, внаслідок чого відбувається її інтенсивне плавлення. При цьому матеріал частково відновлюється в твердій фазі, плавиться і при повному його розплаві здійснюється довідновлення металу із розплаву. В процесі плавлення і відновлення безперервно реєструють температуру розплаву і при досягненні температури плавлення, в розплав вдувають разом з плазмою сажистий піровуглець. Сажистий піровуглець інтенсивно взаємодіє з окислами марганцю, відновлюючи їх до металевого стану. Після внесення необхідної кількості вуглецю, який складає 15-25% від сумарної маси шихти і плазмостворюючого газу, відновлювальний період завершується.

Приклад 1. Плазмові плавки по описуваній технології виконувались в плазмовому вертикальному закритому реакторі.

Перед початком плавки плазмовий реактор нагрівають до температури 1200°C та завантажують початкову сировину слідуєчого хімічного складу: SiO_2 - 13,40; CaO - 2,86; Al_2O_3 - 1,4; MgO - 1,19; Fe_2O_3 - 2,24; MnO - 12,6; Mn_2O_3 - 53,76; P_2O_5 - 0,46; SO_3 - 0,14; Na_2O_3 - 0,53; K_2O - 1,2; BaO - 0,5; H_2O - 9,8.

Маса шихти - 100 кг.

В плазмотрон подають плазмостворюючий газ - суміш природного газу і повітря в об'ємному відношенні $\alpha=0,4$ і підпалюють електричну дугу. Під впливом плазмового струменя шихтовий матеріал плавиться і частково відновлюється в твердій фазі.

Доводять температуру розплаву до 1450°C. Потім відновлювальний період ведуть плазмостворюючим газом при об'ємному відношенні природний газ/повітря $\alpha=0,08$ при температурі 1400-1450°C. При цьому в плазмотроні протікає реакція піролізу вуглеводню природного газу з утворенням тонкодисперсного сажистого вуглецю і водню, при цьому водень є не тільки відновлювачем і тепло-

носієм, але і одночасно забезпечує транспортування сажистого вуглецю із плазмотрону в розплав. Після внесення в розплав 25% вуглецю від сумарної маси шихти і плазмостворюючого газу, відновлювальний період завершується. Маса плазмостворюючого газу складає 50 кг. Маса вуглецю - 37,5 кг.

Одержаний феромарганець випускається через лютку в нижній частині печі. Вміст вуглецю складає 3%.

Приклад 2. Процес плазмової плавки здійснювався з аналогічним складом початкової сировини. Розігрів реактора доводили до 1200°C.

Маса шихти складає - 100 кг.

Об'ємне відношення природного газу і повітря $\alpha=0,4$. Температуру розплаву доводили до 1450°C. Відновлювальний період проводили плазмостворюючим газом при об'ємному відношенні природний газ/повітря $\alpha=0,12$ і температурі 1400-1450°C. Після вмісту в розплав 20% вуглецю від сумарної маси шихти і плазмостворюючого газу, відновлювальний період закінчили.

Маса плазмостворюючого газу - 50 кг.

Маса вуглецю - 30 кг.

Вміст вуглецю в феромарганці склав 1,5%.

Приклад 3. Склад початкової сировини аналогічний попереднім плавкам. Температура розігріву реактора 1200°C.

Маса шихти 100 кг. Об'ємне відношення природного газу і повітря $\alpha=0,4$. Під впливом плазмового струменя шихтовий матеріал плавиться і частково відновлюється в твердій фазі. Доводять температуру розплаву до 1450°C. Відновлювальний період проводять плазмостворюючим газом при відношенні природний газ/повітря $\alpha=0,4$ при температурі 1400-1450°C. Після вмісту в розплав 15% вуглецю від сумарної маси шихти і плазмостворюючого газу, відновлювальний період закінчували.

Маса плазмостворюючого газу - 50 кг.

Маса вуглецю - 32,5 кг.

Вміст вуглецю в феромарганці склав 0,3-0,5%, при цьому енерговитрати збільшились на 15%.

Експериментальні результати і теоретичні розрахунки показують, що при низькому відношенні природного газу і повітря $\alpha<0,08$ відбувається інтенсивне збагачення розплаву вуглецем, що негативно відбивається на його якості.

При збільшенні $\alpha>0,12$ інтенсивність процесу знижується і марганець не до кінця відновлюється із окислів.

Даний винахід дозволяє при високих параметрах процесу забезпечити значний об'єм виробництва при мінімальних розмірах реакційного простору, скоротити виробничі площі.

ДП "Український інститут промислової власності" (Укрпатент)
Україна, 01133, Київ-133, бульв. Лесі Українки, 26
(044) 295-81-42, 295-61-97

Підписано до друку _____ 2002 р. Формат 60х84 1/8.
Обсяг _____ обл.-вид. арк. Тираж 35 прим. Зам. _____

УкрІНТЕІ, 03680, Київ-39 МСП, вул. Горького, 180.
(044) 268-25-22
